

Կայսեր գալուց և վերադառնալուց յետոյ՝ յայտնեցի Կաթողիկոսին յետագայ զրութեամբս:

Ի 13 հոկտ 1888 ամի. Հմ. 261

Նորին Վեհափառութեան

Սրբազնագոյն Հայրապետի ամենայն Հայոց Տ. Տ. Մակարայ

յԱռաջնորդէ Հայոց թեմին

Շամախոյ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի կատարումն պաշտելի կոնդակի Զերդ Վեհափառութեան, որ ի 20 օգոստ. տարույս Հմ. 334, յանդորրութիւն սրտի գորովագութ շօրդ՝ խոնարհաբար յայտնեմ: Այն ինչ մերձեցաւ յրդ ժամն Տրդ առուր ամսոյս, ըստ կանխագոյն որոշման՝ ժողովեալ Հանդէպ դրան պալատան՝ կարգաւ կանգնեցան պատուաւոր պատգամաւորք յամենայն աշխարհաց և գաւառաց՝ մինչեւ ի Խիվայէ, ի Թուրքմանաց և յԱղուանստանէ, որոց ամենից զլուր կանգնեալ էի ես նուաստ Առաջնորդս. ըստ որում ոչ առ եկեղեցեաւ մեր էանց Կայսրն գնալ ի պալատն. և ահա, ի 1¹/₂ ժամուն թնդանօթն աւետեաց զմուտ Կայսերն ի Բագու, ի կայարանն երկաթուղուոյ, ուր Կայսրն յետ ընդունելոյ զաղ ու Հացն քաղաքացւոց և Կայսրուհին զծաղկէ-փունջն. և անտի գալով յեկեղեցին Ռուսաց, ապա ցՉրդ ժամուն լսելի եղեն ձայնք կեցցէից (ուրա՛յ) յամենայն կողմանց, և ահա՛ Կայսրն և Կայսրուհին և ժառանգն Հանդերձ ամենայն աստիճանաւորօք երեւեցան ի Հրապարակին, ուր նախ կարգաւ կանգնեալ էին ի մի կողմն ուսանող աշակերտք ամենայն ուսումնարանաց՝ թէ արքունի, թէ մեր եկեղեցական և թէ մասնաւոր անձանց և զանազան ազգաց. իսկ ի միւս կողմն՝ օրիորդ աշակերտուհիք նոյնպիսի ուսումնարանաց՝ Հանդերձ ուսուցչօք և դաստիարակօք աշակերտաց և աշակերտուհեաց. յետ որոց կանգնեալ էին զինուորք առանց Հրացանի միակարգ, և յետ խոցունց բազմութիւն ժողովրդոց արանց և կանանց, մինչեւ Համարձակ ասել, թէ ողջոյն քաղաքացիք խռնեալ և խմբեալ էին ի ծովեզերեալ մեծ Հրապարակին: